

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Canals, gèneres, eines i reflexions en evolució per comunicar la ciència

Crònica de la 3a edició del Campus Gutenberg

Rubén Permuy (ACCC). «Podríem seguir més dies». Així resumia Vladimir de Semir, director de l'Observatori de la Comunicació Científica (OCC) de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la sensació que fluïa entre molts dels participants del Campus Gutenberg de comunicació i cultura científica. A la tercera edició d'aquest esdeveniment, celebrat el 16 i 17 de setembre, va haver-hi més de 300 inscrits, tal com va confirmar de Semir en la sessió inaugural. A l'èxit presencial cal sumar-hi la nodrida participació 2.0, especialment a través de *Twitter*. Com a mostra, el comentari d'Óscar Menéndez, responsable d'*Explora Proyectos* i d'*experimentos.about.com*, ponent en l'últim debat que va aprofitar per consultar el públic present a mà alçada qui disposava de compte a la xarxa social de l'ocellet blau. Menéndez piulava en una altra de les sessions del Campus: «Qui no tingui *Twitter* s'està perdent una part del debat d'avui al #CGutenberg. Expliqueu-ho al món! ;)». I és que, segons *Tweet Binder*, un portal d'anàlisi de mètriques d'aquesta xarxa de *microblogging*, l'etiqueta #CGutenberg va superar les 1.700 piulades: bit.ly/1f7UgMa

Imatge del públic en un dels debats (foto: flickr.com/occ-upf)

Potser gran part de l'èxit del Campus rau en el copiós menú de la carta d'activitats que va oferir als seus assistents. Com a mostra, el programa detallat en la seva versió impresa té una extensió d'11 pàgines. Debats, tallers, microdiàlegs - coordinats per l'ACCC-, i activitats lúdiques, com un concurs de preguntes i respostes, el *Science Quiz*, inspirat en una versió de *Trivial* col·lectiu al qual es pot jugar almenys en algun bar irlandès de Barcelona, a més de música i art, entre altres activitats. Potser si calgués buscar-hi res negatiu, seria l'inevitable solapament d'algunes de les activitats per poder concentrar-les totes en dues jornades. El que no va faltar va ser una generosa ració de *networking* de diferents formes: entre sessió i sessió, en alguns dels tallers, a l'hora de dinar al menjador de la UPF... Una de les grans virtuts del Campus Gutenberg potser sigui poder contactar amb col·legues professionals amb els quals la majoria de les impressions només es comparteixen a través de xarxes socials al llarg de l'any. El Campus va aglutinar comunicadors científics no només de Catalunya, sinó de diferents parts de l'Estat, que es van sumar a l'esdeveniment, tant entre el públic com conduint alguna de les sessions.

Debats

En aquesta tercera edició es van organitzar quatre debats en què van participar ponents reconeguts professionalment per bona part dels assistents. La pseudociència va donar el tret de sortida amb un debat moderat per de Semir, amb la participació de Javier Armentia, astrofísic i divulgador; Sergi Cortiñas, professor de la UPF, i el periodista, escriptor i divulgador científic Maurici Schwarz. Vladimir de Semir va destacar que els mitjans de comunicació són part responsable de la confusió entre la ciutadania d'allò que és ciència i el que és pura xerrameca: «El *New York Times* no té pàgina d'horòscops i quan jo vaig participar en el redisseny de *La Vanguardia* es van passar a la secció de passatemp», va indicar el director de l'OCC. «Hi ha unes determinades persones a qui els agrada creure en conspiracions i pseudociències: el problema és que alguns periodistes entren en aquest joc», va afegir de Semir. Cortiñas va

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

ficir

presentar un estudi sobre l'impacte de la pseudociència en els mitjans de comunicació. Malgrat que alguns participants van criticar que la mostra utilitzada no era prou representativa -mig centenar de professionals de mitjans de comunicació de l'Estat, un argument contra el qual el propi Cortiñas va al·legar que a Espanya no hi ha més de 150 periodistes en mitjans de comunicació dedicats a la ciència-, el professor de la UPF va apuntar que el problema és que «molts editors de premsa veuen la ciència en els mitjans com un gerro xinès que hi està per fer bonic i que no es pot trencar, però no interessa de què està fet ni què porta dins». Schwarz va concloure que la comunicació científica dels mitjans generalistes no és bona i que una altra de les problemàtiques és com es mostra a la ciència: «La ciència, la venen com si fos una senyora grossa que crida al poble. "La ciència diu..."». Armentia va indicar que la pseudociència sempre ha existit, però que fa unes dècades consistia en «un conglomerat de xarlatans que veien el futur» i avui dia abasta àmbits de rellevància com la salut amb els moviments antivacunes, per exemple.

El segon dels debats va tenir per protagonistes els museus científics i les empreses. A la taula del Campus es van asseure Nathalie Naval, de Roca Gallery; Rosa Avella, del Museu Grífols; Sònia Hernández, directora del Museu Agbar de les Aigües; Rafael Albaladejo, responsable del Centre d'Informació de l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs II (ANAV) i coordinador de l'Àrea de comunicació i relacions externes Ascó-Vandellòs II, i Carme Sáez, del Museu del Coure i directora de la Fundació La Farga. La moderació va anar a càrrec de Guillermo Fernández, professor i consultor de museologia científica. Els assistents van tenir l'oportunitat de comprovar el ventall de possibilitats que ofereixen entitats privades mitjançant els seus museus científics. La tasca que queda és clara: «visiteu els museus», va cloure Fernández.

«Les vocacions científiques s'adquireixen a partir de l'experiència», va indicar Rosario Martínez, investigadora de l'OCC i ponent del tercer dels col·loquis, que va versar sobre com fomentar les vocacions científiques. Al seu costat, van estar presents Ignasi Lòpez, sotsdirector de l'Àrea de

Ciència, Recerca i Medi Ambient de la Fundació La Caixa; Sergio Marc del Fresno, director de Programes Educatius d'Everis, i Gonzalo Remiro, del departament de Cultura Científica i de la Innovació de la FECYT. Va moderar el debat Gemma Revuelta, sotsdirectora de l'OCC. Els ponents van apropar algunes de les accions que han dut a terme les seves respectives entitats per fer valer la ciència entre els potencials futurs professionals i van destacar que les seves accions van en la línia marcada per programes europeus com l'*Horizon 2020* d'R+D+I, el qual farà prevaler la recerca i la innovació responsables, i exigeix implicació pública i de la societat. Malgrat que, segons Ignasi Lòpez, «és difícil mesurar l'impacte de les accions en les vocacions científiques», Gonzalo Remiro va destacar que és possible arribar al gran públic. Com a mostra, la sèrie animada *Descubre con Tadeo*, que, amb la col·laboració de la FECYT, va ser emesa en els canals del grup televisiu Mediaset España, alguns dels que més audiència tenen de la petita pantalla a tot l'Estat. Per la seva banda, Sergio Marc va indicar que «les variables que influeixen en la vocació científica estan interconnectades i abasten des de les lectures que es fan fins a la influència dels professors i la família, entre la primària i la secundària, especialment». Entre les dades mostrades, Remiro va detallar que, segons un estudi de la FECYT, «un 24,6% dels espanyols entre els 15 i 24 anys estan interessats en ciència».

El quart debat va tancar el Campus Gutenberg. Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, va moderar la taula *Nous canals per al periodisme científic*, acompanyada d'Álvaro Martínez, responsable de tecnologia a *Playbrand Estratègies Crossmèdia*; Óscar Menéndez, responsable d'*Explora Proyectos* i d'*experimentos.about.com*; Elena Sanz, periodista científica i editora en línia de la revista *Muy Interesante*, i Karma Peiró, periodista especialitzada en Internet i les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Aplicacions, *big data*, el pes de les xarxes socials i el model caduc, sense renovació aparent, de molts dels mitjans tradicionals van centrar les presentacions i moltes de les intervencions del

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

públic. «Estem en un moment molt apassionant en què hi ha molts canvis i moltes oportunitats en la comunicació i en el periodisme», va reflexionar la presidenta de l'ACCC. «És l'hora de la veritat. O ens esforcem per aprendre com funcionen les lògiques i sabem què significa treballar en aquests nous canals o ens perdrem les noves audiències», va afegir. El debat va donar per tant, que Vladimir de Semir va recollir a la cloenda algun dels guants llançats, com tractar el *big data*, àmbit de transcendència creixent en el periodisme, en la pròxima edició del Campus Gutenberg.

Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, moderant l'últim debat (foto: ACCC)

Queden en el tinter molts detalls de la resta de les activitats que es podran repassar a través de la documentació que figurarà al web d'aquest esdeveniment organitzat per l'OCC i l'Obra social La Caixa, amb el suport de l'ACCC, entre altres entitats. L'associació catalana va tenir una nombrosa representació no només pels ponents mencionats, sinó a través de la resta d'activitats. És el cas dels microdiàlegs, coordinats per Raül Toran, vicepresident de l'ACCC, i sobretot entre el públic que ja té marcada la pròxima cita, confirmada pel propi de Semir, al calendari. La quarta edició del Campus Gutenberg se celebrarà els dies 15 i 16 de setembre de 2014 per continuar compartint més coneixement que enriqueixi la comunicació científica i el *savoir faire* dels que li dediquen el seu alè professional.

Podeu consultar enllaços relacionats i veure els vídeos de les ponències del debat *Nous canals per al periodisme científic* a: bit.ly/16BP8sT

L'EUSJA concedeix beques a membres de l'ACCC

Per assistir a activitats que tenen lloc a diferents punts d'Europa relacionades amb la ciència

Quatre membres de l'ACCC s'han beneficiat de les beques que ofereix l'European Union of Science Journalists Associations (EUSJA) a periodistes d'associacions que formen part de l'entitat europea.

European Union of Science Journalists' Associations
www.eusja.org

Un dels ajuts ha estat perquè un soci pogués assistir a la conferència que cada dos anys celebra la World Federation of Science Journalists i que, en aquesta ocasió, va tenir lloc a Hèlsinki el passat mes de juny. L'EUSJA també ha atorgat sengles beques a quatre membres de l'ACCC per participar en el *16th European Health Forum* de salut, que se celebrarà a Bad Gastein del 2 al 4 d'octubre, a *Pain in Europe VIII*, un congrés biennal sobre el dolor a Europa que acollirà Florència del 9 al 12 d'octubre, per visitar el Grenoble Innovation for Advanced New Technologies (GIANT) del 23 al 25 d'octubre i per al congrés *Falling Walls 2013*, que es desenvoluparà a Berlín els dies 8 i 9 de novembre.

Condicions

A més de ser membre d'una entitat sòcia de l'EUSJA, com ara l'ACCC, l'associació europea estableix com a requisit per poder accedir a una de les seves beques que les persones candidates treballin de periodistes –ja sigui en plantilla o com a *freelancer*– en un mitjà de comunicació. Els ajuts acostumen a cobrir les despeses d'inscripció en actes, allotjament i àpats i no assumeixen el cost del viatge fins a la localitat on es desenvolupen els esdeveniments.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

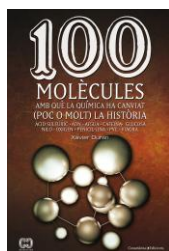
focir

Nous llibres de socis de l'ACCC

David Bueno i Xavier Duran publiquen les seves respectives noves obres

Som una espècie violenta?, publicat per Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona (UB), de Xaro Sánchez, Diego Redolar, Enric Bufill, Francesc Colom, Eduard Vieta i David Bueno, soci de l'ACCC i professor del Departament de Genètica de la UB, té com a punt de partida la reflexió que «tenim la sensació de viure en una societat en què la violència és gairebé sempre present en alguna de les seves múltiples i variades formes, com ara l'assetjament, la violència de gènere i el terrorisme». L'obra vol explicar d'on sorgeix aquest potencial agressiu, si som violents per naturalesa o per cultura i si hi ha malalties associades a l'agressivitat, o es tracta només d'una qüestió moral. Els autors del llibre afirmen que «els avenços en neurociència, genètica i psiquiatria, han aportat dades molt valuoses sobre l'origen biològic i evolutiu dels comportaments agressius i sobre la seva íntima relació amb el funcionament del cervell».

100 molècules amb què la química ha canviat (poc o molt) la història, de Xavier Duran, director del programa *El medi ambient* de TV3 i soci de l'ACCC, subratlla el paper d'unes molècules sense les quals molts fets no s'haurien produït o haurien estat sensiblement diferents. Com van influir la vitamina C i la quinina en l'expansió colonial? I el cautxú en la Segona Guerra Mundial? Com van canviar la societat els primers plàstics?

Quin impacte han tingut ansiolítics i antidepressius? Aquestes són algunes de les preguntes que vol respondre aquest nou treball del periodista i químic català.

A la recerca d'una nova revolució agrícola

Diversos experts analitzen a l'Institut d'Estudis Catalans el futur de l'agricultura de la mà de la ciència

A. Mauricio i R. Permy (ACCC). Com afrontar els reptes que presenta el desenvolupament de l'agricultura a escala global? Cap a on caminar per brindar aliments a una població creixent? A aquestes qüestions i moltes més van intentar aportar solucions els participants a la taula rodona *El menage à trois de la biotecnologia, l'agricultura i el medi ambient. Realitat o ficció?*, organitzada per l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), Futureco Bioscience, la Institució Catalana d'Estudis Agraris de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i el Grup Casa Ametller.

Taula del debat amb els ponents (foto: ACCC)

Mig centenar de persones van omplir la Sala Pi i Sunyer de l'IEC per escoltar primer i interaccionar després amb Carolina Fernández, directora d'R+D+I de Futureco Bioscience; Xavier Duran, director del programa de TV3 *El medi*

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

ambient; Ana Caño, investigadora al Centre de Regulació Agrigenòmica (CRAG) del CSIC; Montse Martí, biòloga de l'Associació de Defensa Vegetal SELMAR; Amaya Prat, cap de certificació i sostenibilitat del Grup Casa Ametller, i Francesc Reguant, expert en economia, agricultura i medi ambient.

Va moderar l'acte Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC qui va prendre la paraula després de la benvinguda d'Ester Torres, de la Institució Catalana d'Estudis Agraris de l'IEC, tot destacant l'actualitat del debat i posant com a exemple l'alt nivell de participació que aquest tipus de temàtica té entre els participants de la llista de correu de l'associació.

El torn dels experts el va obrir Carolina Fernández, que gestiona el Departament d'R+D+I de Futureco Bioscience, assenyalant la necessitat de potenciar la inversió en recerca i la transferència cap a les empreses del sector. Fernández també va apuntar la necessitat d'una millor gestió dels recursos hídrics, i va destacar l'augment de l'ús de productes menys agressius amb l'entorn així com l'expansió de la biotecnologia en tots els àmbits com una de les claus del futur d'una agricultura sostenible.

El periodista científic Xavier Duran va contextualitzar els problemes de l'agricultura i el medi ambient a escala global, posant la diana en la manca d'una distribució equitativa dels recursos i dels aliments. Duran va destacar la necessitat de buscar sistemes més eficients amb ajuda de la ciència i amb un menor impacte, tot advertint dels problemes derivats d'intentar lluitar contra la xacra de la fam a costa de perjudicar medi ambient.

Per la seva banda Anna Caño, investigadora genètica del CSIC, va criticar la política no favorable de la producció de transgènics de la Unió Europea, a la qual va titllar de «cínica» en permetre les importacions de productes elaborats que els contenen. Caño va destacar l'ús de transgènics per al desenvolupament de productes més resistents a climes àrids, com en el cas de Senegal, o que permeten l'absorció de substàncies perjudicials per a l'ésser humà en llocs de producció agrícola, citant com a exemple el seu

ús a l'Índia per reduir la concentració d'arsènic en determinats camps.

Des de l'associació SELMAR, Montse Martí va explicar el funcionament del control integrat de plagues, una metodologia que busca crear un entorn divers en sòls rics, en els quals es controlen determinades plagues amb l'ús d'insectes desenvolupats en laboratori o gràcies al foment de varietats agrícoles més resistents a determinats paràsits.

Francesc Reguant, autor d'*Entendre l'agricultura*, va apuntar que només a través d'un millor ús de l'aigua i de la tecnologia es pot donar resposta al repte que suposarà alimentar una població mundial amb un alt creixement demogràfic. També va destacar la necessitat de fomentar les cadenes de distribució curtes i prioritzar el desenvolupament de cultius destinats a l'alimentació en detriment d'aquells orientats a altres usos, com la producció de bioetanol per a combustible.

Amaya Prat, de Casa Ametller, va destacar el valor de la sostenibilitat ambiental com a model de gestió per garantir la qualitat dels aliments – nous sistemes de regs cada vegada més eficients, recuperació de les varietats locals i els ecosistemes abandonats, etc- i va recordar que el treball més important per transformar el model agrícola actual és el que es porta a terme amb els agricultors.

Podeu veure un reportatge en vídeo de l'esdeveniment a: bit.ly/16P8Ph1

Nous cursos al Col·legi de Periodistes

Amb descompte per als membres de l'ACCC

El Centre de Formació i Desenvolupament del Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC) ha publicat el llistat de nous cursos que oferirà aquesta tardor en els quals els socis i sòcies de l'ACCC tenen un descompte del 12,5% en el cost de la seva matriculació.

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

**Col·legi de Periodistes
de Catalunya**

Analítica web per a periodistes, Anglès per a periodistes, Anglès per a periodistes (nivell avançat), Bloguer professional, Claus per al reportatge digital, Com convertir-se en community manager, Com fer un pla de comunicació Social Media, Com gestionar la comunicació en situacions de crisi, Community manager - nivell avançat, Community Manager als mitjans digitals, Comunicació i gastronomia, Elaboració d'un pla de comunicació, Elaboració i presentació de projectes periodístics, Guió i direcció de vídeos corporatius, Introducció a Wordpress, Introducció al periodisme de dades, Introducció al SEO per a comunicadors, La visibilitat i el lideratge, Llicències lliures per a periodistes i fotoreporters, Marca personal per a periodistes, Mites i llegendes en periodisme econòmic i com evitar-los, Narració audiovisual per a Internet, Nocions d'empresa periodística, Redacció per a Internet, Redacció per a Twitter i Facebook - Nivell avançat, Redacció per a webs i blogs - Nivell avançat, Relats promocionals (Branded Content), Storytelling. La força d'una bona història, Taller de videoperiodisme per a mitjans digitals, Twitter per a periodistes i Usos i aplicacions periodístiques dels smartphones són els cursos que tenen lloc al Col·legi des del 17 de setembre fins al 20 de desembre.

El CPC recorda que les places són limitades. Hi ha més informació d'aquestes sessions formatives al següent enllaç: bit.ly/14JzZaL

Luis Ángel Fernández Hermana, soci d'honor

**La Junta de l'ACCC aprova el nomenament d'un
dels seus expresidents**

President de 1994 a 1998 i un dels seus membres fundadors. Luis Ángel Fernández Hermana ha estat nomenat soci d'honor per la junta de l'ACCC a la seva reunió ordinària de setembre. Els membres de la directiva de l'entitat catalana han valorat la trajectòria de Fernández Hermana tant com a president com al llarg del seu lligam com a soci.

Fernández Hermana a la dreta acompanyat per Cristina Ribas a un acte (foto: ACCC)

L'expresident de l'ACCC ha treballat com a periodista científic, professor i consultor en tecnologies de la informació i la comunicació. Nascut a Màlaga, ha dut a terme la seva activitat professional entre Amèrica Llatina, Londres i Barcelona. Ha estat fundador i director de l'empresa Enredando.com des de 1996 fins al seu tancament el 2004, des de la qual va dirigir la revista electrònica en.red.ando, un dels primers mitjans d'Internet al nostre país dedicat a l'anàlisi i reflexió sobre l'impacte de la xarxa en àmbits com ara la ciència.

Juntament amb Fernández Hermana, són socis d'honor de l'ACCC Ramon Folch, Ricard Guerrero i Joandomènec Ros, des que es va aprovar en assemblea general ordinària el març de

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

ficir

2011.

Hi ha més informació sobre Luis Ángel Fernández Hermana al seu web: lafh.info

Vine a la reunió del grup d'emprenedoria de l'ACCC

Una trobada per compartir experiències i problemàtiques professionals entre els membres de l'associació

El proper 10 d'octubre tindrà lloc, a les 17.00, una nova reunió del grup d'emprenedores i emprenedors de l'ACCC, al Museu Blau de Ciències Naturals de Barcelona (Plaça Leonardo da Vinci, 4-5. Parc del Fòrum). L'objectiu d'aquesta trobada és compartir experiències d'èxit, bones pràctiques, l'ús de determinades eines o problemàtiques al voltant de la comunicació científica a la qual es dediquen els treballadors per compte propi que estan associats a l'ACCC.

Aquestes trobades són d'accés lliure i gratuït. Només cal confirmar-ne l'assistència abans del 9 d'octubre enviant un correu electrònic a secretaria-tecnica@acc.cat o directament a la llista de correu del grup d'emprenedoria, en cas de formar-ne part.

Els assistents de la passada trobada del grup (foto: ACCC)

En cas que no siguis soci de l'ACCC et convidem a participar-hi i al mateix temps conèixer els avantatges de formar part de l'entitat.

Podeu trobar més informació sobre les anteriors trobades a: bit.ly/11Ndq4B

Resum de la llista de correu

Els temes més comentats a l'agost i el setembre

Tot i que per a molts agost és sinònim de vacances, la llista de correu de l'ACCC ha estat gairebé tan prolífica com la resta de l'any. Un dels primers temes comentats va ser la felicitació per motius professionals a un soci que viu fora de l'Estat. Luis Quevedo, resident als EUA, va comunicar que va participar en un projecte professional consistent en un espai informatiu en castellà de mitja hora, diari, sobre temes d'actualitat en ciència, salut i tecnologia en un canal televisiu per a tota Amèrica. Podeu seguir l'actualitat d'aquest projecte al seu compte de Twitter: [@CstNTN24](https://twitter.com/CstNTN24).

Pel contrari, l'estiu també va ser data de notícies dolentes per a la comunicació científica. A través de la llista arribava la notícia que la UAB suspenia aquest any el seu Màster d'Història de la Ciència: bit.ly/1bIMKHH. Un dels participants aclaria que «d'aquesta manera, la història de la ciència desapareix de la docència de postgrau a Catalunya, per primera vegada en gairebé 30 anys». Moltes de les persones que han lamentat aquesta decisió han estat alumnes d'aquest curs.

«Està autoritzat l'ús de l'estèvia als productes de la indústria alimentària?», es preguntava un membre de la llista. Altres participants ho confirmaven amb alguna marca concreta de suc i aclarint que «l'additiu E-960 són glucosids d'esteviol, derivats de l'estèvia i autoritzats des de l'any passat». Claudi Mans, catedràtic emèrit d'Enginyeria Química de la UB i membre de l'ACCC, va tractar aquest tema al seu

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

ficir

blog: bit.ly/1bfcOuF.

El tema anterior va tenir com a punt de partida la notícia que el Museu de l'Energia, localitzat a Ponferrada (Lleó), segons una participant de la llista, va promoure durant el passat estiu «tallers pseudocientífics que porten per títol “La ciencia entra en la cocina”», fet que va deixar palès al seu propi blog: bit.ly/1bfdBMB. La participant detalla al seu post que va participar en aquests cursos i que va poder sentir explicacions com ara que «volen prohibir l'estèvia perquè les multinacionals han fabricat un bacteri transgènic i a les empreses, el que més els interessa és que mai estiguem sans del tot». Aquest tipus d'afirmacions van alertar la *llistaire*, que va defensar que no és acceptable que «un museu que forma part de la ruta nord de museus de ciència programi aquesta mena de cursos pseudocientífics». Una altra participant va assegurar que, considerant qui era el director d'aquest museu, era difícil creure que es poguessin impartir aquesta mena de cursos sense rigor científic. Dit i fet. Finalment Alfonso Peres, director del museu, va explicar que suspènien la celebració dels següents tallers d'aquest cicle i que desautoritzaven la informació no científica difosa a l'anterior sessió: bit.ly/1bD2qtm.

A l'agost va tornar a sortir el cas d'Omid Kokabee, l'investigador iranià empresonat al seu país «des que hi va anar a passar unes vacances quan era a Texas (abans havia fet una estada a Barcelona, a l'Institut de Ciències Fotòniques)», segons va explicar una participant. Un cas publicat al diari *Ara*, de la mà de la sòcia Mònica L. Ferrado, del qual es va fer ressò també *El Periódico de Catalunya* gràcies a un altre membre de l'ACCC, Michele Catanzaro: bit.ly/1bIQ9GE. Tots dos periodistes van defensar la necessitat que es parli d'aquest tema als mitjans de comunicació per tal que es trobi una solució.

Ecografies en 4D. Una membre de la llista va comentar que havia rebut al seu correu electrònic un missatge publicitari sobre la realització d'ecografies a embarassades en quatre dimensions. Algú va donar una senzilla explicació: «es té en compte el temps (la quarta dimensió). Per tant et lliuren una pel·lícula». Un altre va afegir-

hi que «la terminologia 4D és força habitual en el món de l'oci, per referir-se, crec, a projeccions en 3D que contenen un element més (realitat virtual o augmentada, cascos o ulleres, consoles avançades...)». Un altre va ironitzar que «les dimensions ja no són el que eren». Fins i tot, aquest fil temàtic va comptar amb una cita d'Stephen Hawking del seu llibre *L'Univers en una closca de nou*: «L'espai té realment deu o dotze dimensions».

Un dels temes més comentats que va tancar l'agost va ser l'escepticisme sobre el canvi climàtic d'un professor d'institut català i geòleg que va publicar una carta al diari *El Punt-Avui*, en la qual deia, segons el *llistaire* que va posar el punt de partida a aquest fil, que «els grans lobbies científics com l'Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) promouen una visió determinada i que «tot i haver-hi publicacions tècniques i de renom que invaliden aquests científics, la immensa massa continua creient en els qui pensa que són més importants. Perquè fem això els humans? Doncs perquè tenim un cervell paleolític, una ment que poc ha canviat durant els últims 200.000 anys». El participant va rebutjar aquesta afirmació pel fet que aquest professor no aportava «les publicacions que invaliden els científics de l'IPCC». Els participants en aquest debat van destacar el perill que representen els negacionistes, i fins i tot algú va treure ferro a l'afer tot compartint un vídeo de l'organització *Climate Name Change*, preocupada per la lluita contra el canvi climàtic, en el qual es proposa «nomenar els huracans amb els noms dels polítics que neguen aquest fet i entorpeixen polítiques que el combaten»: bit.ly/14HTnWC

En finalitzar el mes es va comentar l'organització del Premis Blogs Catalunya 2013, que compta amb una categoria d'universitats, recerca i ciència, en la qual hi havia seleccionats alguns blogs de membres de l'ACCC. És el cas de *Buscaciència* (buscacienciocat.wordpress.com), coordinat per Octavi Planells, o *Pep Químic* (pepquimic.cat), de Pep Anton Vieta, qui va guanyar el premi a l'edició de 2012.

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

ficir

La pseudociència també va ser protagonista el mes de setembre. Un membre de la llista va mostrar la seva preocupació perquè a «Viladecans aquesta tardor organitzen un curs d'aromateràpia, que té el suport de l'Ajuntament, la Diputació de Barcelona i el Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya». A més, aquest participant va afegir que «la primavera passada s'ofertava a Viladecans un curs titulat "Astrologia: què ens diuen les estrelles?", on també apareixien els logos d'aquestes institucions». «Després d'insistir sobre com era possible que oferissin aquest curs, des de l'Ajuntament em van dir que se'ls va escapar», va concloure. Un altre participant va opinar que l'ús de teràpies com ara «bafs d'eucaliptus pel refredat», pot ser comprensible però no és comparable amb l'ús d'aromateràpia per tractar malalties greus, com és la demència. Un altre participant va aportar que aquest tipus de teràpies tenien la mateixa base científica que l'homeopatia i va compartir una revisió sobre estudis d'aromateràpia que, segons aquest *llistaire*, ho deixa patent: 1.usa.gov/174XM6w. Una altra de les queixes a causa de la pseudociència aquest mes ha estat amb motiu la celebració del *Simposium sobre homeopatia, investigació y ciencia*, organitzat pel Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, institució que ha estat motiu de queixa en altres ocasions per la seva posició de tolerància a l'ús de productes homeopàtics en medicina.

Durant aquest mes alguns participants han felicitat el sincrotró ALBA per l'organització d'una sèrie de jornades de portes obertes amb visites guiades per a persones de més de 14 anys, que es van dur a terme durant el mes d'agost.

La enorme y urgente necesidad de una asignatura sobre pensamiento crítico. Aquest és el títol de l'entrada d'un blog (bit.ly/19hH3fv) que va suscitar l'interès d'alguns membres de la llista. Un participant va indicar que comparteix la diagnosi que s'hi fa, però no la solució proposada de crear-ne una assignatura, «ja que acabaria sent una assignatura d'història del pensament crític». Un altre participant va afegir que, a més d'estar-hi d'acord, «amb tot el cinisme hauríem de proposar

una assignatura sobre ciència i medicina alternatives per al món contemporani per a tots els alumnes. Potser s'immunitzarien contra les bestieses». I sobre alumnes també va tractar un altre dels fils temàtics del setembre. Arran de la publicació d'una nota sobre una anàlisi del contingut científic dels llibres de lectura a l'escola durant el franquisme, algú va puntualitzar que «la notícia és lleugerament esbiaixada», ja que no es tractava de manuals d'estudi sinó de lectures amb un objectiu d'amenitat.

Alguns membres de la llista van celebrar la notícia que a la biblioteca de Física i Química de la UB es va dur a terme la mostra *25 anys sense Richard Feynman*, Premi Nobel de Física el 1965. A més d'escriure llibres de física, Feynman també publicava títols de divulgació, com va indicar un dels participants, que va aportar alguns títols: *Seis piezas fáciles* i *El carácter de la ley física*.

Enter o sencer? La nota de premsa *Seminari sobre la producció de porcs mascles enters i olor sexual de la carn de porc* va generar aquest debat. Per a una de les participants «enter» és el terme que fan servir els agricultors per a referir-se als porcs que no estan castrats. Un altre participant va indicar que millor seria fer servir «sencer» i hi ha qui ha dit que, tot i que sigui una paraula d'ús comú entre pagesos, per a un text que va dirigit al gran públic seria més adient dir «sense castrar».

La situació de precarietat de moltes científiques i científics a l'Estat ha estat recordada un cop més a la llista arran de la publicació, en *El País*, de l'article *Despedida de una científica que está haciendo las maletas*, una carta que una científica escrivia al president del Govern central lamentant-se d'haver de marxar d'Espanya per poder seguir investigant. Els *llistaire*s van compartir la seva preocupació tenint en compte, entre altres qüestions, que l'autora és una científica reconeguda amb la prestigiosa beca Ramón y Cajal. Podeu llegir l'article a: tinyurl.com/m8ngnrh

El setembre també va ser un mes de felicitacions. Per una banda a Daniel Jiménez, conductor del programa infantil de divulgació científica *Dinàmiks* que s'emet al canal *Super 3* i

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

també a Xavier Duran, director d'*El medi ambient* de TV3, per la publicació del seu nou llibre *Cent molècules amb què la química ha canviat (poc o molt) la història*, tots dos membres de l'ACCC. Un altre llibre, que es va presentar públicament el mes de setembre, també va ser recomanat per més d'una *llistaire*: *Reflejos del Edén*, de Biruté Galdikas, un relat autobiogràfic dels primers vint anys de convivència d'aquesta primatòloga amb els orangutans de Borneu.

Alguns *llistaire*s van lamentar que el concurs de fotografia científica que promou la FECYT s'anomeni *Fotciencia*, que «en català sona fatal».

Una participant va fer arribar a la llista una informació sobre l'ús de les xarxes socials per part de la indústria farmacèutica per conèixer els efectes secundaris dels medicaments a partir dels comentaris que publiquen els pacients en aquests canals. Algú va mostrar la seva preocupació argumentant que «amb aquesta tècnica es podran conèixer els efectes secundaris que els pacients atribueixen als medicaments, i així tenir eines per al màrqueting publicitari de productes sense recepta, però en cap cas es podran obtenir proves dels efectes secundaris que tinguin realment els medicaments».

Un altre membre de la llista va compartir una entrevista amb «John Mack, un gurú de les xarxes socials a la indústria farmacèutica», que explicava la seva experiència després d'haver participat a la Via Catalana. Algú altre va queixar-se que aquest tipus de temes s'escapen dels límits temàtics d'aquesta llista.

Entre els temes més comentats durant el més de setembre, el més recent és la notícia que l'European Research Council (ERC) ha publicat la resolució de la convocatòria 2013 del programa *ERC Advanced Grants*. El *llistaire* que va iniciar el fil va aclarir que «com va succeir a les cinc convocatòries anteriors, Catalunya s'ha situat al capdavant de l'Estat espanyol, ja que ha rebut 6 dels 14 projectes atorgats [...] bit.ly/1fHfNvt».

Durant l'agost la llista va rebre 152 missatges i durant el setembre 306.

El raconet de la llengua

Útil corrector de català

Aquest mes recomanem una eina molt útil que en un moment ens permet fer una correcció de textos escrits en català. Es tracta del corrector ortogràfic i gramatical desenvolupat per Softcatalà, l'associació sense ànim de lucre que té com a objectiu bàsic fomentar l'ús del català a la informàtica, Internet i les noves tecnologies. El corrector mostra subratllats, en colors diferents, els errors ortogràfics, els errors gramaticals o tipogràfics i també recomanacions d'estil. A més, permet triar entre formes generals del català o les varietats valenciana i balear. Tot i la seva utilitat, cal tenir en compte que és una revisió feta per un programa d'ordinador i que els seus resultats són només orientatius. Està disponible a:

www.softcatala.org/corrector

Mercè Piqueras

Benvinguda a l'ACCC

Nous socis

A la Junta de l'ACCC celebrada el mes de setembre es va aprovar que Gerard Carot, Òscar Cusó, Glòria de la Paz, Tatiana Chris Domínguez, Rosa Pujol i Ona Tribó siguin socis de l'ACCC.

Si encara no ets soci, informa't al nostre web: bit.ly/lw9KgH

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

L'ACCC a Internet

Segueix-nos a:

Web: accc.cat

Twitter: twitter.com/ACCC

Facebook: facebook.com/ACCCcientifica

Flickr: flickr.com/photos/accc/

LinkedIn (empresa i grup):

linkd.in/ceddtJ

linkd.in/aaisv4

Vimeo: vimeo.com/accc

Entitats col·laboradores de l'ACCC

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA

